

**VALGAMAA RAHVAKUNSTI- JA
KÄSITÖÖ KESKSELTSI ARENGUKAVA
AASTATEKS 2022-2030**

SISUKORD

_Toc103346806

SISSEJUHATUS	3
ARENGUKAVA SEOTUS TEISTE DOKUMENTIDEGA	3
1. ORGANISATSIOONIST	4
1.1 MTÜ VALGAMAA RAHVAKUNSTI JA KÄSITÖÖ KESKSELTS.	4
Eesmärgid.....	4
Peamised tegemised	4
1.2 MISSIOON	5
1.3 VISIOON 2030	5
Mida teha, et visioon täituks?	5
2. ARENGUSTRATEEGIA.....	7
2.1 EESMÄRGID AASTATEKS 2022–2030 JA NENDE SAAVUTAMIST MÕÕTVAD NÄITAJAD.....	7
2.2 TEGEVUSKAVA AASTATEKS 2022 – 2030	9
3. ARENGUKAVA ELLUVIIMINE JA KONTROLL	13
3.1 LISA 1. ARENGUKAVA KOOSTAMISE TÖÖGRUPP.....	14

SISSEJUHATUS

Maakonna rahvakultuuri tulevik sõltub siin elavate ja valdkonnas tegutsevate inimeste ühisest tahtest. See tahe peab väljenduma huvigruppide kokkuleppes kõige olulisemates küsimustes. Meie arengukava peab kasu tooma rahvakunstiga nii otseselt kui kaudselt seotud inimestele. Oluline on, et inimesed, kes Valgamaal rahvakunsti valdkonnas nii ise tegijatena kui ka tehtu nautijatena tegevad on, tunnetaksid aasta aastalt pakutud võimaluste paranemist. Meile on oluline olla konkurentsivõimelised ja edukad. Et saavutada edu, on vajalik toetuda oma kultuuri eripärale ja unikaalsusele, olla valmis õppima ning olla uuendusmeelsed. Soovime säilitada kultuuripärandi ka tulevaste põlvkondade jaoks.

Tiitellehel kasutatud pilt: www.valga.ee

ARENGUKAVA SEOTUS TEISTE DOKUMENTIDEGA

- Kultuuri arengukava 2021-2030

<https://kul.ee/kultuur2030>

<https://kul.ee/media/3573/download>

- Eesti Rahvakultuuri Keskuse arengukava 2019-2023

<https://rahvakultuur.ee/meist/arengukava/>

- Valga maakonna arengustrateegia 2035+

<https://www.valgamaa.ee/userfiles/valgamaa/vol/Valga+maakonna+arengustrateegia+2035+.pdf>

- Vabariiklike keskseltside arengukavad:

- Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit - <https://folkart.ee/meist/arengukava/>
- Eesti Rahvatantsu- ja Rahvamuusika Selts - <https://errs.ee/wp-content/uploads/2021/02/ERRS-Arengukava-2020-2024.pdf>
- Eesti Rahvuslik Folkloorinõukogu - <https://folkloorinoukogu.ee/wp-content/uploads/2021/04/Eesti-Folkloorinoukogu-arengukava-2021-2025.pdf>
- Eesti Rahvamajade Ühing - http://media.voog.com/0000/0036/9482/files/ERM%C3%9C%202021-2026_Arengukava.pdf

1. ORGANISATSIOONIST

1.1 MTÜ VALGAMAA RAHVAKUNSTI JA KÄSITÖÖ KESKSELT.

Eesmärgid

Valgamaa Rahvakunsti ja Käsitöö Keskseksi (edaspidi VRKK) eesmärgiks on rahvakunsti ja rahvuslike käsitöötraditsioonide järjepidevuse säilitamine oma liikmete tegevuse kaudu, mille saavutamiseks aitab kaasa teabepäevade, õpitubade, näituste, demonstratsioonide ja muude rahvakunsti propageerivate ürituste korraldamine ning rahvakunsti- ja käsitööhuviliste koondamine, omavaheliste kontaktide loomise võimaluste edendamine. Seltsi tegevus hõlmab rahvakunsti ja kultuurihuvilist kogukonda, vaatamata organisatsiooni liikmelisusele. Organisatsioon kogub kokku oma liikmete vajadused ja on abiks nende eestkostel.

Peamised tegemised

VRKK on registreeritud mittetulundusühinguna 1.märtsil 2005. aastal.

Suuremateks ettevõtmisteks on olnud:

- 2005 Valgamaa päeva korraldamine Tallinnas Mardilaadal;
- 2007 XII üleriigilised käsitööpäevad Valgamaal;
- 2008 aastal alustati traditsioonilise tänuüritusega, kus antakse maakonna rahvakultuurikandjatele üle Põrandihoidja hõbesõled. Sõle kategooriad on kuus: elutöö, rahvamuusika, rahvatants, käsitöö, kultuuritöö ja lootustandev noor rahvakunstnik;
- VI Üleriigiliste Rahvamajade suvepäevade korraldamine Valgamaal;
- 2015-2017 koostöös Valga Muuseumiga rahvariiete tuulutamise päev;
- Eesti rahvarõivaste veebilehe tarbeks Valgamaa eripiirkondade rahvarõivaste pildistamine;
- 2015 oktoobris üleriigiline käsitööettevõtjate foorum Valgamaal (Valgas);
- traditsiooniks saanud iga-aastane „Käsitöökojad üle maa“;
- 2019 valmisid VRKK seltsiruumid;
- 2021 Eesti Rahvamajade Ühingu tänuüritus „Kaheksakand“;
- 2022 XXIV üleriigilised käsitööpäevad Valgamaal.

Korraldame näituseid ja mentorkoolitusi. Iga-aastaselt viime läbi Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu teema-aasta konkursse maakonnas ning parimad tööd osalevad üleriigilisel konkursil, kust on maakonda toodud mitmeid esi- ja auhinnalisi kohti.

Seltsi ja Valgamaa Omavalitsuste Liidu (alates 2021 SA Valgamaa Arenguagentuuri) vahelise lepingu alusel korraldame maakonnas kultuurisündmuseid nagu näiteks maakonna laulu- ja tantsupidu. Traditsiooniliselt tunnustab VRKK iga-aastaselt Valgamaa rahvakultuuri kandjaid Pärandihoidja hõbesõlega. Seltsil on oma sümbolika ja lipp.

1.2 MISSIOON

Valgamaa Rahvakunsti ja Käsitöö Keskseks on Valga maakonnas tegutsev laiapõhjaline kodanikeühendus. Esivanemate pärandit väärtustades seisame rahvakultuuri valdkonnas tegutsevate inimeste, kollektiivide ja organisatsioonide huvide eest. Korraldame ja arendame maakonnas rahvakultuurialast tegevust ning motiveerime ja tunnustame tegijaid.

1.3 VISIOON 2030

Valgamaa Rahvakunsti ja Käsitöö Keskseks on tuntud ja tunnustatud tegusate liikmetega, kompetentse juhatuse ja tegevjuhiga katusorganisatsioon, mis ühendab maakonna rahvakultuuri valdkondi ja teeb koostööd maakonna erinevate omavalitsustega.

Mida teha, et visioon täituks?

VRKK teab ja tunneb oma liikmete vajadusi, esindab neid ning teostab vajadusel eestkostet. Ühingul on vajaduspõhised palgalised töökohad, mis võimaldavad parimal moel ühingat juhtida. Ühing teenib palgaliste töökohtade jaoks majandustegevusega osaliselt tulu, mis tuleb peamiselt ruumide rendist ja e-poest. Juhatuse on motiveeritud ja tegeleb aktiivselt organisatsiooni juhtimisega ning on loonud selge struktuuri valdkonnapõhiseks juhtimiseks.

Oma tegevuse ja valdkonna arendamiseks on Keskseks sõlminud koostöökokkuleppeid vabariiklike keskseltsidega, maakonna omavalitsustega ja maakondliku arenduskeskusega. Paranenud on juhatuse ja liikmete vaheline koostöö ja suhtlus, samuti teevad liikmed omavahel pidevalt koostööd.

Oluline on traditsiooniliste ürituste jätkamine. Korraldame rohkem koolitusi, kokkusaamisi, väljasõite ja ühisüritusi kõigile liikmetele.

Selleks, et käiksime ajaga kaasas ja liikmeskond nooreneks, peame keskenduma rohkem uuenduslikule vaimsele kultuuripärandile ürituste korraldamiseks. Tegijate tunnustamiseks ja motiveerimiseks leiame lisaressursse erinevatest EL-s ja Eestis rahvakultuuri alast tegevust ja regionaalset arengut toetavatest fondidest. Keskendume maine ja kuvandi loomisele, et tutvustada oma tegemisi ja seeläbi suurendada liikmeskonda ning kaasata oma tegevusse rohkem noori. Hea maine ja tugev kuvand aitab kaasa koostöö- ja partnersuhete loomisele.

2. ARENGUSTRATEEGIA

2.1 EESMÄRGID AASTATEKS 2022–2030 JA NENDE SAAVUTAMIST MÕÕTVAD NÄITAJAD

EESMÄRK 1: VALGAMAA RAHVAKUNSTI JA KÄSITÖÖ KESKSELTS ON HINNATUD JA TUNNUSTATUD EESTKOSTE ORGANISATSIOON MAAKONNA RAHVAKULTUURI ALASE TEGEVUSTE KORRALDAJATELE.

Eesmärgi täitmiseks:

- Liikmete kokkusaamised ja koostöö tulemuste hindamised toimuvad vähemalt 1 kord aastas
- Toimib kutsealane infojagamine
- Valitud on erinevate rahvakultuuri suundade esindajad, kes teostavad eestkostet

EESMÄRK 2: VALGAMAA RAHVAKUNSTI JA KÄSITÖÖ KESKSELTS ON HÄSTI JUHITUD JA ISEMAJANDAV ORGANISATSIOON.

Eesmärgi täitmiseks:

- Juhatus on motiveeritud ja juhatuse töö on tõhus
- Taotletud ja saadud sihtotstarbeline rahastus
- Leitud lisarahastus isemajandamise teel ning loodud vajaduspõhine palgafond
- Loodud on vähemalt kaks palgalist töökohta
- Loodud on toimiv e-pood
- Seltsi ruumide kasutus on aktiivne ja tulus
- Toimub pidev kontaktinfo, kodulehe ja listide uuendamine

EESMÄRK 3: VALGAMAA RAHVAKUNSTI JA KÄSITÖÖ KESKSELTS ON LAIAPÕHJALISELE KOOSTÖÖLE ORIENTEERITUD ORGANISATSIOON.

Eesmärgi täitmiseks:

- Riiklike ja valdkondlike katusorganisatsioonidega toimub tõhus koostöö
- KOV-dega toimiv kahepoolne infovahetus ja koostöö

- Toimub koostöö ja kogemuste vahetus teiste maakondadega
- Toimiv mitmetasandiline organisatsiooni sisene koostöö
- Sõlmitakse valdkondlikke koostöökokkuleppeid erinevatel tasanditel

EESMÄRK 4: VALGAMAA RAHVAKUNSTI JA KÄSITÖÖ KESKSELTS ON HÄSTI TOIMIV JA LIIKMESKONNALE SUUNATUD ORGANISATSIOON.

Eesmärgi täitmiseks:

- Traditsioonid on hoitud, arendatud ja jätkusuutlikud
- Toimiv elukestev õpe liikmeskonnale
- Motiveeritud liikmeskond
- Töö noortega tagab liikmeskonna järelkasvu
- Organisatsioonil on oma tunnusüritus(ed)
- Parimaid on märgatud ja tunnustatud

EESMÄRK 5: VALGAMAA RAHVAKUNSTI JA KÄSITÖÖ KESKSELTS ON VAIMSET KULTUURIPÄRANDIT VÄÄRTUSTAV.

Eesmärgi täitmiseks:

- kogukondade vaimne kultuuripärand on teadvustatud, kaardistatud ja tähtsustatud
- Tänapäevased suunad on teadvustatud ja populariseeritud (etno, digi)
- Toimuvad vaimse kultuuripärandi populariseerimisele suunatud konkursid

EESMÄRK 6: VALGAMAA RAHVAKUNSTI JA KÄSITÖÖ KESKSELTS ON HEA MAINE JA KUVANDIGA NING KASVAV ORGANISATSIOON.

Eesmärgi täitmiseks:

- VRKK tegeleb teadlikult maine kujundamisega
- Pädev eestkoste toetab organisatsiooni mainet ja nähtavust
- Liikmeskond on suurenenud

2.2 TEGEVUSKAVA AASTATEKS 2022 – 2030

EESMÄRK 1: VALGAMAA RAHVAKUNSTI JA KÄSITÖÖ KESKSELTS ON HINNATUD JA TUNNUSTATUD EESTKOSTE ORGANISATSIOON MAAKONNA RAHVAKULTUURI ALASE TEGEVUSTE KORRALDAJATELE.				
Tegevused	Tulemus	Tähtaeg	Vastutaja(d)	Eelarve (summa ja allikad)
1. Liikmete kokkusaamised ja koostöö tulemuste hindamised toimuvad vähemalt 1 kord aastas	On toimunud vähemalt 9 kokkusaamist	2022-2030	Juhatus	
2. Toimib kutsealane infojagamine	Infojagamine toimub vastavalt taotluse korrale	2022-2030	Juhatus ja valdkonna spetsialist	
3. Valitud on erinevate rahvakultuuri suundade esindajad, kes teostavad eestkostet	Valdkondade esindajad on valitud	2022-2023	Juhatus ja liikmed	
EESMÄRK 2: VALGAMAA RAHVAKUNSTI JA KÄSITÖÖ KESKSELTS ON HÄSTI JUHITUD JA ISEMAJANDAV ORGANISATSIOON.				
Tegevused	Tulemus	Tähtaeg	Vastutaja(d)	Eelarve (summa ja allikad)
1. Juhatus on motiveeritud ja juhatuse töö on tõhus	Toimunud on koolitused, juhatuse liikmed märgatud ja tunnustatud	pidev	juhatus	Erinevad fondid
2. Taotletud ja saadud sihtotstarbeline rahastus	Lepinguline rahastus	pidev	juhatus	Erinevad fondid ja ministeerium
3. Leitud lisarahastus isemajandamise teel ning loodud vajaduspõhine palgafond	Loodud e-pood, ruumirendist saadav tulu, koolitused, seminarid, töötoad jne	pidev	Juhatus ja liikmed	Isemajandamine, osaliselt projektidest
4. Loodud on vähemalt kaks palgalist töökohta	Kaks palgalist töökohta	2022-2025	juhatus	Erinevatest allikatest

5.Toimub pidev kontaktinfo, kodulehe ja listide uuendamine	Info on ajakohane	pidev	Juhatus, liikmed, partnerid	
EESMÄRK 3: VALGAMAA RAHVAKUNSTI JA KÄSITÖÖ KESKSELTS ON LAIAPÕHJALISELE KOOSTÖÖLE ORIENTEERITUD ORGANISATSIOON.				
Tegevused	Tulemus	Tähtaeg	Vastutaja(d)	Eelarve (summa ja allikad)
1. Riiklike ja valdkondlike katusorganisatsioonidega toimub tõhus koostöö	Koostöö toimib	pidev	Juhatus, valdkonna spetsialist	
2. KOV-dega toimiv kahepoolne infovahetus ja koostöö	Kahepoolne koostöö toimib	pidev	Juhatus, valdkonna spetsialist, KOV	
3. Toimub koostöö ja kogemuste vahetus teiste maakondadega	Koostöö toimib	pidev	Juhatus, liikmed, partnerid	
4. Toimiv mitmetasandiline organisatsiooni sisene koostöö	Regulaarsed kokkusaamised, kaasamine, info jagamine, ühistegevus. Ühised eesmärgid	pidev	Juhatus, liikmed	
5. Jätakuvalt sõlmitakse valdkondlikke koostöökokkuleppeid erinevatel tasanditel	Lepingud on sõlmitud vastavalt vajadusele ja võimalustele	pidev	Juhatus, partnerid	
EESMÄRK 4: VALGAMAA RAHVAKUNSTI JA KÄSITÖÖ KESKSELTS ON HÄSTI TOIMIV JA LIIKMESKONNALE SUUNATUD ORGANISATSIOON.				
Tegevused	Tulemus	Tähtaeg	Vastutaja(d)	Eelarve (summa ja allikad)
1. Traditsioonid on hoitud, arendatud ja jätkusuutlikud	Traditsioonilisi üritusi on vastavalt vajadusele arendatud, need toimuvad regulaarselt	pidev	Juhatus, liikmed, spetsialistid, partnerid	Projektipõhine, omaosalus

2. Toimiv elukestev õpe liikmeskonnale	Liikmeskonna teadmised ja oskused on paranenud	pidev	Juhatus, liikmed, partnerid, riik	Projektipõhine, omaosalus
3. Motiveeritud liikmeskond	Toimunud ühised kokusaamised, väljasõidud ja ühissündmused	pidev	Juhatus, liikmed, partnerid	Projektipõhine, omaosalus
4. Töö noortega tagab liikmeskonna järelkasvu	Liikmeskond on noorenenud ja organisatsioon on uuenduslikum	pidev	Juhatus, liikmed, partnerid	projektipõhine
5. Organisatsioonil on oma tunnusüritus(ed)	On välja töötatud	2022-2024	Juhatus, liikmed, partnerid	projektipõhine
6. Parimaid on märgatud ja tunnustatud	Kord aastas toimub tunnustussündmus ning toimib vajaduspõhine märkamine	pidev	Juhatus, liige, partnerid	projektipõhine
EESMÄRK 5: VALGAMAA RAHVAKUNSTI JA KÄSITÖÖ KESKSELTS ON VAIMSET KULTUURIPÄRANDIT VÄÄRTUSTAV.				
Tegevused	Tulemus	Tähtaeg	Vastutaja(d)	Eelarve (summa ja allikad)
1. Kogukondade vaimne kultuuripärand on teadvustatud, kaardistatud ja tähtsustatud	Aastaks 2023 on VRKK võtnud fookusesse vaimse kultuuripärandi maakonnas	pidev	Juhatus, liikmed, kogukonnad, spetsialistid	projektipõhine
2. Tänapäevased suunad on teadvustatud ja populariseeritud (etno, digi)	Vaimne kultuuripärand on teadvustatud ja aktiivses kasutuses ning VRKK-l on 2025 vastava suuna spetsialist	pidev	Juhatus, liikmed	projektipõhine
3. Toimuvad vaimse kultuuripärandi populariseerimisele suunatud konkursid	Väljatöötatud statuut(id) ja läbiviidud konkursid	pidev	Juhatus, liikmed, spetsialistid, partnerid	projektipõhine

EESMÄRK 6: VALGAMAA RAHVAKUNSTI JA KÄSITÖÖ KESKSELTS ON HEA MAINE JA KUVANDIGA NING KASVAV ORGANISATSIOON.				
Tegevused	Tulemus	Tähtaeg	Vastutaja(d)	Eelarve (summa ja allikad)
1. VRKK tegeleb teadlikult maine kujundamisega	Valminud on mainekujunduse töökava 2023	pidev	juhatus	
2. Pädev eestkoste toetab organisatsiooni mainet ja nähtavust	Eestkoste toimib alates aastast 2023	pidev	juhatus	
3. Liikmeskond on suurenenud	Liikmeskond kasvab aastas keskmiselt 5%	pidev	Juhatus, liikmed	

3. ARENGUKAVA ELLUVIIMINE JA KONTROLL

Arengukava elluviimist korraldab VRKK juhatus koostöös seltsi liikmetega. Arengukava koos tegevuskavaga on VRKK juhatuse töövahend, aga ka alusdokument tema tegevuseks vajalike rahaliste vahendite planeerimiseks ja hankimiseks.

Arengukava rakendamise ja seire ajakohastamine toimub vähemalt korra aastas ja vastavalt vajadusele ka tihedamini. Arengukava ajakohastamise käigus analüüsitakse eelneva aasta tegevusnäitajaid, esile tulnud probleeme ja hinnatakse arengukava elluviimise edukust. Vajadusel täpsustatakse arengueesmäärke ja tegevusi. Iga aasta lõpus koostatakse järgmise aasta tegevuskava.

VRKK juhatus esitab arengukava täitmise aruande ja ettepanekud selle muutmiseks iga aasta IV kvartalis.

VRKK üldkogu annab arvamuse seltsi tegevuse kohta; kuulab vähemalt kord aastas seltsi juhatuse esimehe sisulise tegevus- ja majandusaruande; annab arvamuse järgmise aasta tegevuskava ja eelarve projekti kohta ning teeb ettepanekuid töö parendamiseks ja arenguks.

LISA 1. ARENGUKAVA KOOSTAMISE TÖÖGRUPP

Arengukava protsessi juhtis Marek Mekk.

Arengukava ümarlauad toimusid neli korda aastal 2022:

- 8.veebruar, Lüllemäe Kultuurimajas
- 29.märts, Otepääl VRKK ruumides
- 27. aprill, Võru-Kubija
- 28.aprill, Võru-Kubija

Arengukava protsessis osalesid:

1. Marge Tadolder – OÜ Ann MLT juhataja
2. Ene Kaas – Lüllemäe Kultuurimaja juhataja, ERMÜ Valgamaa kontaktisik
3. Eha Mandel – Rahvakultuuri Arendus- ja Koolituskeskus (Valgamaa rahvakultuurispetsialist)
4. Aveli Kikkatalo – vabakutseline käsitöömeister
5. Merle Soonberg – Otepäa kultuurimaja perenaine-kultuurikorraldaja
6. Koidu Ahk – rahvamuusik
7. Arne Nõmmik – Tsirguliina rahvamaja juhataja
8. Lea Radsin – Hargla maakultuurimaja juhataja
9. Kersti Sirel – raamatupidaja
10. Thea Leitmaa – Tõrva Muusikakooli direktor
11. Anne Perlov – MTÜ Pritsumehe Marid
12. Janeli Nielson – Valga valla kultuurispetsialist
13. Maria Sikk – rahvatantsujuht
14. Valdur Sepp – Otepäa valla kultuurispetsialist
15. Katrin Uffert – Puka kultuurimaja perenaine-kultuurikorraldaja
16. Ene Raudsepp – käsitööline
17. Ene Prants – Otepäa teater MTÜ juhatuse liige
18. Jorma Riivald – Otepäa Kultuurikeskused juhataja
19. Virve Tuubel – Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu juhatuse liige
20. Anneli Kattai – Valgamaa Arenguagentuur